

A hatósági ellenőrzések tapasztalatai a Dél-alföldi régióban – Kiskőrös

Vám- és Pénzügyőri Hivatal Kiskőrös

A Kiskőrös és környékének helyi sajátosságai természetesen a bor termelése, alkoholtermékek és üdítők gyártása, valamint ezen termékek palackozása. A környezetvédelmi termékdíjról szóló törvény tárgyi hatálya kiterjed a csomagolásra is, így az italtermékeket előállítók nagy valószínűséggel termékdíjban is kötelezetteké válnak.

A csomagolás lényege, hogy nem a csomagolóanyag gyártásakor, hanem akkor keletkezik a termékdíj fizetési kötelezettség, amikor egy terméket legyártanak és becsomagolnak, vagy behoznak Magyarországra, vagyis amikor a csomagolás belföldi forgalomba kerül. A csomagolás nem önállóan, hanem más termékkel együtt jelenik meg, hiszen azt az áru befogadása, megóvása, kezelése, szállítása, csoportosítása és kínálása érdekében használják fel.

A csomagoláson belül megkülönböztetünk kereskedelmi csomagolást, amely különböző italtermékek fogyasztói csomagolását és a műanyag zsák és zacskó csomagolást tartalmazza. A kereskedelmi csomagolás hatálya alá tartozó termékek közül, a műanyag táskákat és zacskókat nem számítva a térségben elsősorban a 2204 vtsz. alá tartozó friss szőlőből készült szőlőbor, a 2208 vtsz. alá tartozó nem denaturált alkoholtermékek és a 2202 vtsz. alá tartozó természetes és mesterséges ásványvíz, valamint ezekhez hozzáadott cukor és édesítőszerrel előállított alkoholmentes ital jelenik meg köteles terméként. E termékeknél a környezetvédelmi termékdíjat a gyártó vagy az első belföldi forgalomba hozó fizeti meg, de a törvény meghatározza, hogy kereskedelmi csomagolás esetén – a gyártón vagy az első belföldi forgalomba hozón túl – az első belföldi forgalomba hozó első továbbforgalmazó vevőjének is keletkezik fizetési kötelezettsége. Ez többségében a kiskereskedelmi üzleteket és vendéglátóipari egységeket jelenti. Kivételt jelent, ha az első belföldi forgalomba hozó (pl.: a palackozott üdítőital gyártója) közvetlenül fogyasztó számára is értékesít, mert ebben az esetben nincs továbbforgalmazó vevő, és ilyenkor a „gyártónak” kell megfizetnie a H +E1 díjtételen felül az egyébként a továbbforgalmazó vevő díjfizetési kötelezettségét jelentő E2 díjtételt is. Kereskedelmi csomagolás esetén a termékdíj alapja a csomagolás darabszáma.

A termékdíj fizetési kötelezettség számla vagy szerződés alapján a jogszabályban meghatározott módon átvállalható. Kiskőrösön mindkét átvállalási lehetőségre számos példa akad, hiszen ezek az eredeti kötelezett számára mindenképpen egyszerűbb megoldást kínálnak. A szerződéses átvállalás keretén belül elsősorban a mentességgel rendelkező hasznosítást koordináló szervezet által történő átvállalás a jellemző. A gyakorlatban ez úgy működik, hogy a gyártó és első belföldi forgalomba hozó a H termékdíj vonatkozásában szerződést köt egy hasznosítást koordináló szervezettel, aki átvállalja tőle a termékdíj fizetési kötelezettséget természetesen a szerződésben rögzített ellenszolgáltatás (hasznosítási díj, licenccdíj) fejében. **Gyakori tévedése a kötelezetteknek**, hogy a licenccdíj megfizetésével minden kötelezettségének eleget tett és elfelejtkezik a bejelentésről, bevallásról, számla záradékolásról stb.

Az E termékdíj tekintetében meg kell különböztetnünk újrahasználatos és nem újrahasználatos csomagolást. A kötelezettek lehetőségét biztosítja a jogszabály, hogy **levonhatja azon újrahasználatos csomagolások után fizetendő E termékdíjait 100%-át**, melynek első belföldi forgalomba hozó esetében a visszagyűjtését és újrahasználatát, továbbforgalmazó esetében a visszavételét és első belföldi forgalomba hozó számára történő átadását igazolni tudja. A **nem újrahasználatos csomagolásban** forgalomba hozott termékek után fizetendő E termékdíjait **85%-ának levonására van lehetőség**, természetesen itt is szigorú igazolási rend mellett. Ebben az esetben a keletkezett hulladéknak az anyagában történő hasznosításra történő átadás-átvétel tényét vagy anyagában történő hasznosítás tényét kell igazolni. Fontos, hogy a levonást csak abban az esetben lehet érvényesíteni, ha a kötelezett speciális nyilvántartással rendelkezik.

Gyakori probléma, hogy a gazdálkodó ugyan valóban „forgatja” az újrahasználatos csomagolást, azonban annak bejelentését elmulasztja, többek között azért, mert nem tudja, hogy be kell jelentenie, vagy azért mert a csomagolóeszköz (pl.: raklap) nem az ő tulajdonát képezi, és úgy gondolja, hogy emiatt nem kell bejelentenie. A gazdálkodóknak azonban be kell jelenteniük a birtokukban lévő csomagolásként felhasználható, illetve felhasznált újrahasználatos termékeket. Amennyiben a bejelentés megtörtént, akkor csak az első forgalomba hozatal során kell a termékdíjat megfizetni, a további forgalomba hozatalok során nem keletkezik fizetési kötelezettség.

Alanyi kedvezményt biztosít a törvény az E1 díjfizetésre azoknak a gyártóknak vagy első belföldi forgalomba hozóknak, akik éves szinten kereskedelmi csomagolásból forgalomba hozott mennyisége nem nagyobb 75 000 darabnál. E mennyiség kiszámításánál az újrahasználatos termékdíj köteles csomagolást egyszer kell figyelembe venni. E jogszabályhely értelmezése sokszor eltérő gyakorlati megoldásokat von mag után. A kötelezettek egy része, aki a fentiek alapján mentesül a díjfizetés alól azt gondolja, hogy erről akkor a bevallásában sem kell adatokat szolgáltatni, de ez nem így van. Ezeket a tételeket „nem fizetős” KT-kóddal (KT-kód 4-5 jegyében 5, 15, 25, 34, 45 kódok alkalmazása) természetesen szerepeltetni kell a bevallásokban. **További téves értelmezés**, hogy a 75 000 darabig nem kell fizetni, majd amikor év közben eléri ezt a mennyiséget onnantól kezdve fizet. Ebben az esetben visszamenőleg kell megállapítani a kötelezettséget, és önellenőrzést kell végrehajtani a benyújtott bevallásokon.

A továbbforgalmazó vevő kötelezett számára is biztosítja egyfajta alanyi kedvezményt a jogszabály abban az esetben, ha kizárólag végső fogyasztó számára értékesítenek, de az értékesített kereskedelmi csomagolás mennyisége nem nagyobb 75 000 darabnál és az üzlethelyiség mérete legfeljebb 50 m² alapterületű. Ezen mennyiség kiszámításánál az újrahasználatos termékdíj köteles csomagolást egyszer kell figyelembe venni. További feltétel, hogy nyilatkoznia kell a kötelezetteknek, hogy a termékdíj fizetési kötelezettség évében 65 000 eurónak megfelelő forint összegű de minimis támogatást, valamint ez évben és az ezt megelőző két évben összesen nem kapott 200 000 eurónak megfelelő összegű támogatást és nem minősül nehéz helyzetben lévő vállalkozásnak. Ez a kedvezmény nem teljesen azonos módon működik, mint az E1 termékdíj esetében leírtak. Ugyanis amennyiben a továbbforgalmazó vevő kötelezett valamennyi fentebb felsorolt paraméternek megfelelt és nyilatkozatot is tett, és egyéb tekintetben sem válik termékdíj kötelezetté (pl.: nincs tömeg alapú csomagolása), úgy neki nem is kell bevallást tennie. Gyakori tévedés, hogy ez a mentesülés

valamennyi csomagolásra értendő, de ez sincs így, hiszen ebben az esetben kizárólag az E2 díjtétellel fizetendő kereskedelmi csomagolás hatálya alá tartozó termékek kerülhetnek szóba.

Kérdésként szokott felmerülni a gazdálkodóknál, hogy a gyártó vagy az első belföldi forgalomba hozó átválthatja-e valamilyen módon az E2 termékdíjat a továbbforgalmazó vevőtől. A jogszabály viszont egyértelműen leírja, hogy a kereskedelmi csomagolás esetén az első továbbforgalmazó vevőtől a kötelezettség nem vállalható át.

A termékdíj fizetési kötelezetteknek vannak egyéb törvény által előírt kötelezettségei. Ezek a nyilvántartás vezetésre és a számlán termékdíj fizetéssel kapcsolatos záradék feltüntetésére vonatkoznak. A termékdíj köteles termékekről külön-külön nyilvántartással kell rendelkezni, mely nyilvántartások adatai szolgálnak alapul a beadásra kerülő termékdíj bevalláshoz. A nyilvántartás adattartalmára vonatkozó külön rendelkezést pl.: a kereskedelmi csomagolás E1 és E2 termékdíj levonhatóságához és a visszaigényléshez találunk. A többi termékdíjas termékekről olyan nyilvántartásokat kell vezetni, melyek tartalmazzák a bevallás kitöltéséhez szükséges adatokat havi bontásban. A számlán történő termékdíj megfizetés feltüntetése azért fontos, mert a vásárló e záradék feltüntetés hiányában nem tudja, vagy tudhatja, hogy neki van-e még további kötelezettsége a termékdíj vonatkozásában. Továbbá záradék hiányában az exportáló első belföldi vevő sem tudja érvényesíteni visszaigénylési jogosultságát.

Utószó

Összességében megállapítható, hogy hatósági ellenőrzés során gyakran tapasztalnak a kollégák hiányosságot a termékdíjban érintett adózóknál. Gyakran nem is tudnak arról, hogy van ilyen kötelezettségük, de ha esetleg tudnak arról, hogy kötelezettek, akkor is hiányosak ismereteik. A hatósági ellenőrzés hatékony segítséget nyújthat a gazdálkodói kontroll során, és így nem csak a jogkövetkezményeken keresztül képes elősegíteni az adózók önkéntes jogkövető magatartás tanúsítása felé terelését.

András Gábor